

MUISTIO

MAL-VERKOSTON OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: 25.11.2015 klo 10.00 - 12.10

Paikka: Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9, kokoustila Loppupeli.

Jäsenet:

Ritva Laine, johtaja, Kuntaliitto, pj.

Olli T. Alho, neuvotteleva virkamies, TEM

Kaisa Mäkelä, yli-insinööri, YM

Teija Snicker-Järvinen, apulaisjohtaja,

Liikennevirasto

Katja Palonen, neuvotteleva virkamies, VM

Jarmo Lindén, johtaja, ARA

Leena Strandén, yksikön päällikkö, ELY-keskus
Pirkanmaa

Juha-Pekka Vartiainen, kaavoituspäällikkö,
Joensuun kaupunki

Jukka Weisell, johtaja, Oulun kaupunki

Kari Hannus, apulaiskaupunginjohtaja, Porin kaupunki

Päivi Nurminen, seutujohtaja, Tampereen
kaupunkiseutu

Markku Toivonen, ympäristötoimialan johtaja, Turun
kaupunki

Raine Mäntyselä, professori, varajohtaja, Aalto/YTK

Sini Puntanen, osastonjohtaja, HSL

Varalla:

Olli Voutilainen, ylitarkastaja, TEM

Hanna-Maria Urjankangas

Olli Majjala, neuvotteleva virkamies, YM

Jarmo Joutsensaari, liikennejärjestelmä-
päällikkö, Liikennevirasto

(tiedoksi) Anni Rimpiläinen, liikennejärjestelmä-
asiantuntija, Liikennevirasto

Inga Nyholm, neuvotteleva virkamies, VM

Markku Aho, rahoituspäällikkö, ARA

Anna-Leena Seppälä, yksikön päällikkö,
ELY-keskus Varsinais-Suomi

Kalle Sivén, maankäyttöinsinööri,
Joensuun kaupunki

Paula Paajanen, yleiskaavapäällikkö,
Oulun kaupunki

Anne Leskinen, suunnittelija,
Oulun kaupunki

Henna Lempiäinen, seutujohtaja,
Porin seutu

Kimmo Kurunmäki, seutusuunnittelupäällikkö,
Tampereen kaupunkiseutu

Christina Hovi, kaavoituspäällikkö,
Turun kaupunki

Vesa Kanninen, tutkija, Aalto/YTK

Irma Karjalainen, tulosaluejohtaja, HSY

Kristiina Rinkinen, maakunta-arkkitehti,
Uudenmaan liitto

Verkoston koordinaatio

Tero Piippo, projektipäällikkö, siht.

Kati-Jasmin Kosonen, erikoissuunnittelija

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

1. Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat ja hyväksyttiin esityslista.

2. Edellisen kokouksen (31.8.2015) muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen muistio on osoitteessa

http://www.mal-verkosto.fi/filebank/1109-MAL-ohry_muistio_310815.pdf

Päätösehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy edellisen kokouksen muistion.

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Ohjausryhmän jäsenten ajankohtaiskatsaukset alueidensa /organisaatioidensa toiminnasta

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Käytiin läpi ajankohtaiset asiat. TEMin ylitarkastaja Hanna-Maria Urjankangas esitteli 23.11 käynnistyneen hallituksen ”Työllisyys ja kilpailukyky” - kärkihanketta ja siihen kuuluvaa ”Alueelliset innovaatiot ja kokeilut” hakumenettelyä. Linkki hakumenettelyyn:

<https://www.tem.fi/files/44362/kasvusopimusohje.pdf>

Päätettiin, että MAL-verkosto laatii esityksen liitteen c) kohdan ”Teemakohtaiset kaupunkiverkostot osioon”. Toiminta- ja taloussuunnitelma v. 2016 antaa hakemukselle hyvän pohjan. Haku päättyy tammikuun lopulla 2016. Hakemus hyväksytään ohjausryhmän sähköpostikokouksessa tammikuun aikana. Todettiin, että TEM, VM, YM ja Liikennevirasto eivät osallistuneet asiaa koskevaan päätöksentekoon. Nämä organisaatiot ovat jäänejä osallistumaan MAL-verkoston osalta millään tavoin hakemuksen valmisteluun ja sisältösuunnitteluun.

4. MAL-verkoston v. 2016 toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen ja varautuminen MAL-verkoston v. 2016 - 2018 koskevan Aiesopimuksen allekirjoittamiseen

MAL-verkoston edellisessä ohjausryhmän kokouksessa käsiteltiin verkoston arvioinnin tuloksia ja toiminnan jatkoa. Tällöin päätettiin, että koordinaatio valmistelee alustavan ehdotuksen verkoston jatkotoimenpiteistä; uudistetuista painopisteistä, vuoden 2016 toiminta- ja taloussuunnitelmasta (liite) ja 3-vuotisen aiesopimuksen ohjausryhmän seuraavaan kokoukseen.

Verkoston jäsenalueille on lähetetty sähköpostimuotoinen kirje, jossa tiedustellaan sitoutumista ensi vuoden toiminnallisiin painotuksiin ja rahoitukseen. *Rahoitus on tarkoitus pitää kuluvan vuoden tasolla.*

Samalla pyydettiin kommentteja vuosia 2016-2018 koskevaan Aiesopimukseen. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa MAL-verkoston rahoittaja-jäsenten eli jäsenkaupunkien ja -seutujen, ministeriöiden, ARA:n, Liikenneviraston ja Kuntaliiton nykyistä pitkäjänteisempää strategista suunnittelua, resurssointia ja näkyvyyttä sekä edistää MAL-verkoston tavoitteiden toteuttamista. Erikseen hyväksyttävät ei-rahoittavat kumppanijäsenet jatkavat edelleen mukana ohjausryhmässä (Ely-keskusedustus, korkeakoulusektori, TEM ja VM).

Tieto jäsenalueiden sitoutumisesta ensi vuoden rahoitukseen piti välittää myös Tampereen kaupunkiseudun seutuhallituksen 25.11.2015 kokoukseen, jossa käsiteltiin kuntayhtymän ensi vuoden talousarviota. Jäsenseutujen kommentteja pyydettiin 23.11.2015 mennessä. Projektipäällikkö esittelee ohjausryhmälle saadun palautteen.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä käy keskustelun v. 2016 TTS tavoitteista, painotuksista ja rahoitusosuuksista, hyväksyy tässä kokouksessa mahdollisten täydennysten ja muutosten jälkeen suunnitelman sekä ottaa kantaa v. 2016 -2018 koskevan Aiesopimuksen palautteeseen, sisältöön, rahoituskehykseen ja sen hyväksymiseen.

Päätös: Hyväksyttiin ensi vuoden toiminta- ja taloussuunnitelma, v. 2016 - 2018 koskevat painotukset ja ensi vuoden rahoitusosuudet, jotka pidetään kuluvan vuoden tasolla. Painotuksissa tulisi kuitenkin huomioida kestävä liikunnan teema. Ympäristöministeriön mukaan MAL- verkoston ei kannata toiminnassaan keskittyä MAL-sopimuksiin. Todettiin, että kaikki v. 2015 rahoittajat ja jäsenalueet ovat mukana ensi vuonnakin (Uudenmaan liitto harkitsee vielä).

Käytiin keskustelua MAL-verkoston v. 2016 -2018 koskevasta Aiesopimuksesta ja todettiin, että ohjausryhmä ei sellaisenaan hyväksynyt käsiteltävänä ollutta aiesopimusluonnosta, ja valmistelua jatketaan osapuolten kesken.

Todettiin, että projektipäällikkö on keskustellut Novago Yrityskehitys Oy:n edustajan Erja Vaaralan kanssa Länsi-Uudenmaan kuntien (Raasepori, Lohja, Hanko, Siuntio, Inkoo) liittymisestä MAL-verkoston jäseneksi. Vaarala kertoi, että he käsittelevät liittymisasiä seudun kuntajohtajakokouksessa 3.12.2015.

5. MAL-verkoston toiminta- ja talous edellisen kokouksen jälkeen

Päätösehdotus: Projektipäällikkö esittelee toiminnan ja talouden keskeiset asiat.

Päätös: Merkittiin tiedoksi. Todettiin, että verkoston toiminta on edelleen kustannustehokasta ja budjetti (191.500 €) toteutuu ennusteen mukaan v. 2015 lievästi ylijäämäisenä.

6. Katsaus verkoston lähiajan toimintaan painopisteittäin, tulevat seminaarit, työpajat ja muut tilaisuudet

Asemanseutujen kehitystyö

”Vetovoimaiset, vähähiiliset asemanseudut Helsingin seudulla ja Uudellamaalla” - Asemanseututarkastelujen kehittäminen” – hankkeessa tehtävä yhteistyö Helsingin seudun toimijoiden kanssa. Helsingin seudun ja Uudenmaan seututoimijoiden yhteinen Elävät asemanseudut workshop 28.1.2016 Helsingissä. Työpajan teemoina ovat asemien saavutettavuus, matkaketjujen onnistuminen, liityntäpysäköinti, asemakeskusten palvelu- yritystoiminnan konseptien uudelleentarkastelu, vähähiilisyyden toteutuminen sekä viihtyisän asuin ympäristön edellytysten toteutuminen hyvien kävely- ja pyöräily-yhteyksien päähän. Valmistelijoina HSY, HSL, UML, Helsinki Business HUB ja MAL-verkosto. Valmisteluvastuu on HSY:llä.

Painopisteeseen liittyvät muut ajankohtaiset työt:

- RESPA-hanke käynnistynyt (Seinäjoki)
- Tekes Asemanseutujen yhteistyö (useita kaupunkeja)
- Kehittämisalumenettely-hanke, pilotointityö ja loppuseminaari alkuvuonna 2016 (Joensuun Asemanseutupilotti)

Asuminen/ asuntopolitiikka

Painopisteeseen liittyvät työpajat valmistelussa:

- Hyvän asumisen mallit -kehittämisspäivä lisalnessa 26.11.2015
- Asuminen, täydennysrakentaminen ja asuntomarkkinoiden kehitys-työpaja UZ 3-hankkeessa tammikuussa 2016

Seudullinen maankäytön suunnittelu

Painopisteeseen liittyvät ajankohtaiset työt ja työpajat valmistelussa:

- Oulun rakennemallin jatkotyöpaja 17.12.2015
- Kajaani-Sotkamo rakennemallin tavoitetyöpaja 21.1.2016
- Kotkan-Haminan yhteisen yleiskaavatyön sparraus (2-vuotinen prosessi)
- Kaupunkiseutujen strateginen suunnittelu - mitä muutoksia? -Keskustelutilaisuus Ympäristöministeriön, Kuntaliiton, Aalto-yliopiston ja seutujen kanssa tehtävänä yhteistyönä loppuvuonna 2015-alkuvuonna 2016.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä merkitsee katsauksen tiedokseen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

7. Katsaus meneillään olevista ja valmistelussa olevista hankkeista

Resursseja tuottavat hankkeet:

Valtioneuvoston kanslian rahoittama ja Aalto-yliopiston koordinoima Maankäyttö, asuminen ja kestävä julkinen talous eli JULMA hanke vuonna 2015 päättyy. Konsortio kumppaneita ovat Aalto-yliopisto, Tampereen yliopiston Johtamiskorkeakoulu, MAL-verkosto ja Uudenmaan liitto (ei rahoitusta). Tulosseminaari 3.12.2015. Loppuraportti julkaistaan sähköisenä VNK:n tutkimussarjassa alkuvuonna 2016.

Yhteistyöhankkeet (ei rahoitusosuutta)

EU:n laajuinen Kestävän liikkumisen edistäminen - hanke Endurance päättyy. Hankkeen viimeinen valtakunnallinen tilaisuus järjestettiin HINKU-kuntien, MAL-verkoston ja Motivan yhteistyönä ”Kestävän kunta- ja kaupunkiliikenteen päiviä” 16.-17.9.2015 Sykessä Helsingissä. Hankkeen toteuttajana Suomessa on Motiva. Raportointivaihe kuvataan kokouksessa.

SYKEN, Liikenneviraston ja Ympäristöministeriön ”Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet suunnittelussa” -hanke eli UZ 3. MAL-verkoston kanssa toteutettavat työpajat vuonna 2015 olivat 1.6.2015 ja 20.10.2015. Seuraava työpaja pidetään helmikuussa 2016. UZ3 tutkimusryhmän ja verkoston koordinaation yhteistyönä toteutettiin Keskuspalveluverkkokysely jäsenkaupungeille ja -seuduille kesällä 2015 (kohta 9.). Työskentely jatkuu myös Valtionhallinnon VYVI-tilan kautta.

Kuntaliiton, Ympäristöministeriön, pilottikaupunkien, Uudenmaan liiton ja MAL-verkoston hankemuotoinen selvitystyö MRL:n mukaisen kehittämisalueenettelyn pilotoinnista erilaisissa suunnittelukohteissa. Selvityksen toteuttavat ajanjaksolla elokuu 2015 - tammikuu 2016 konsulttiyhtiö Newsec Oy sekä pilottikaupungit yhdessä. Selvitystyö jakautuu varsinaisiin pilotteihin (Espoo, Helsinki, Joensuu ja Vaasa) sekä seurantaryhmään. Selvitystyön loppuseminaari järjestetään alkuvuonna 2016.

Valmistelussa:

Aalto-yliopiston, Jyväskylän yliopiston, Suomen Ympäristökeskuksen, VTT:n, Oulun yliopiston, MAL-verkoston ja kehityskäytävä-alueiden kaupunkien tai seutujen yhteisen kaupungistuminen ja yhdyskuntarakenteen kehitys-hankkeen valmistelu. Valmistelu kohdistuu Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen 3-vuotisiin tutkimushankkeiden hankehakuun ”Kaupungistumisen dynamiikka” teemassa.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä merkitsee katsauksen tiedokseen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi. Vesa Kanninen esitteli Raine Mäntysalon sijaisena Julma-hanketta sekä Suomen Akatemian Strategian tutkimuksen neuvoston ”Kaupungistuva yhteiskunta” haku, johon Aalto-yliopisto on koonnut konsortion ja MAL-verkosto on pyydetty siihen mukaan. Yksi hankkeen keskeisistä kysymyksistä on se, miten MALPE-suunnittelun sektoreiden välistä ja hallinnon tasojen välistä koordinaatiota voidaan parantaa suomalaisilla kaupunkiseuduilla. MAL-verkoston osuus hankkeessa olisi osallisuusosion valmistelu ja toteutus yhdessä Demoksen kanssa. Hankkeen 1. vaiheen aiehaku päättyy 9.12.2015 ja seuraava maaliskuun tienoilla 2016. Päätökset 1-vaiheen läpikäymisestä annetaan tammikuussa 2016. Hankkeessa tehtävä työ olisi jatkossa suoraan hyödynnettävissä MAL-verkoston ja Syken Urban Zone III tiimin työskentelyssä.

8. MAL-verkoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta, ohjausryhmän muutokset

Ritva Laine on toiminut MAL-verkoston perustamisesta asti (v. 2010) verkoston puheenjohtajana. Hän on ilmoittanut että voi toimia puheenjohtajana v. 2015 loppuun asti,

mutta haluaa jatkaa MAL-verkoston jäsenenä ensi vuonna. Tarkoituksena olisi jatkossa kierrättää puheenjohtajuutta 1-2 vuoden välein.

MAL-verkoston ohjausryhmän kokoonpanon muuttamisesta on käyty aiemmin keskustelua. Ohjausryhmä on pysynyt melko muuttumattomana verkoston perustamisesta lähtien. Yksi vaihtoehto olisi tarjota kaikille MAL-verkoston jäsenille mahdollisuutta olla mukana ohjausryhmän toiminnassa seuraavan 3-vuotiskauden eli vuosien 2016 -2018 aikana, jolloin 3-4 jäsenseutua kierrätettäisiin tai osin lisättäisiin vuosittain. Tällä hetkellä MAL-verkoston jäsenalueista 10 ei kuulu ohjausryhmään. Nämä alueet ovat Jyväskylä, Kajaani, Kotkan-Haminan seutu, Kouvola, Lahti, Lappeenranta, Salon seutu, Seinäjoen seutu, Vaasan seutu sekä Iisalmen seutu.

Päätösehdotus: Projektipäällikkö tuo esityksen kokoukseen puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta. Ohjausryhmä käy keskustelun ohjausryhmän kokoonpanon muuttamisesta ja linjaa jatkovalmistelua.

Päätös: Päätettiin, että MAL-verkoston seuraavana puheenjohtajana toimii v. 2016 Joensuun kaupungin kaavoituspäällikkö Juha-Pekka Vartiainen ja varapuheenjohtajana Varsinais-Suomen Ely-keskuksen yksikön päällikkö Anna-Leena Seppälä. Seppälä on toiminut aiemmin ohjausryhmässä Leena Strandenin (jää pois ohjausryhmästä) varahenkilönä. Seppälän varahenkilö (joka tulee joko Uudenmaan tai Pohjois-Pohjanmaan Elystä) päätetään myöhemmin.

Käytiin keskustelu ohjausryhmän kokoonpanon muuttamisesta, koska muutamilla jäsenseuduilla olisi halukkuutta tulla mukaan ohjausryhmään. Sovittiin että MAL-koordinaatio lähettää mailin jäsenalueille, jossa tarkennetaan mitkä jäsenalueet haluaisivat tulla mukaan ohjausryhmään ja mitkä jäsenalueet haluaisivat mahdollisesti luopua siitä. Käytännössä muutos koskisi arviolta 2-3 jäsenalueen muutosta vuositasolla.

9. Keskus-palveluverkkokysely jäsenseuduille vuonna 2015

Seudullisten palveluverkkojen kehittäminen on MAL-verkoston jäsenseuduilla ajankohtainen teema. Keskus-palveluverkko ja palvelupisteiden sijoittuminen toiminnallisella kaupunkiseudulla on keskeinen osa yhdyskuntarakenteen kehitystä ja arjen sujuvuuteen ja liikennekuormaan vaikuttava tekijä.

Suomen Ympäristökeskuksen, Ympäristöministeriöön ja Liikenneviraston sekä 14 kaupungin tai seudun Urban Zone 3 (Yhdyskuntarakenteen vyöhykkeet suunnittelussa) -hankkeessa tarkastellaan kaksivuotisen hankekauden aikana palveluverkkoa, liikkumisvyöhykkeitä ja mm. kaupan palvelupisteitä keskeisenä osana seudullisesti eheää yhdyskuntarakennetta. Hankkeessa etsitään parhaita suunnittelumenetelmiä ja tapoja ennakoida seutujen yhdyskuntarakenteen kehitystä vuoteen 2030. Osana hanketta on kevään ja kesän 2015 aikana MAL-verkoston jäsenseuduille osoitettu kysely Keskus-palveluverkoista, palveluverkkoon kohdistetuista seudullisista muutospaineista ja liikunnallisista suunnittelumalleista (kysymykset liitteenä).

Kysely toteutettiin kevään aikana ensin sähköpostikyselynä ja kesästä lähtien puhelin- ja LYNC-haastatteluina. Tampereen haastattelu tehtiin kasvokkain viimeisenä, 8.9.2015.

Kyselyyn vastasivat: Helsingin seudun, Iisalmen seudun, Jyväskylän, Kotkan-Haminan seudun, Kouvolan, Lahden, Lappeenrannan, Oulun seudun, Porin, Salon, Seinäjoen, Tampereen, Turun seudun (vastaajana Varsinais-Suomen liitto) sekä Vaasan seudun edustajat. Vastaamatta jättivät Joensuun ja Kajaanin edustajat.

Kyselyn yhteenveto käsitellään kokouksessa (tuodaan kokoukseen). Vastauksia on hyödynnetty myös Urban Zone 3 hankkeen työpajojen 1.6.2015 ja 26.10.2015 sisällön suunnittelussa sekä hankkeen kohde-alueiden tulevaisuusinventoinneissa siltä osin, kuin vastanneet seudut ovat samat kuin UZ 3 hankkeessa. Tämä työ jatkuu edelleen.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy kyselyn yhteenvedon, päättää jakelusta seuduille sekä evästää koordinaatiota Keskus-palveluverkkokysymyksen käsittelystä verkoston tulevana toimikautena 2016-2018.

Päätös: Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

10. Muut asiat

Tuotiin esiin Jyväskylän yleiskaavapäällikkö Leena Rossin ehdotus ”MINI-malpe” selvityksestä. Kysymys olisi siitä, millä reunaehdoilla, tavoitteilla ja sisällöillä sekä rahoitusratkaisuilla voitaisiin kehittää uusi työkalu niille jäsenalueille, jotka eivät kuulu hallituksen määrittelemiin MAL-sopimusalueisiin. Jyväskylän seudulla, monien muiden ohella, olisi kasvava tarve malpe-toiminnot integroivalle työkalulle. Leena Rossi on ehdottanut, että MAL-verkosto voisi toimia koordinaattorina asian valmistelussa ja se voitaisiin valtioneuvoston kokeilutoiminnan osana liittää verkoston ensi vuoden toimintaan.

11. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen ajankohdasta ja paikasta päättäminen.

Seuraava varsinainen kokous pidetään Liikennevirastossa 17.2.2016 klo 10.00. Sitä ennen pidetään sähköpostikokous tammikuussa ”Teemakohtaiset kaupunkiverkostot” hakemuksen hyväksymistä varten.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti monivuotisesta tehtävästään MAL-verkoston puheenjohtajana ja päätti kokouksen klo 12.10.